

АНАЛІЗ РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

РУДЕНКО Г. Р.

кандидат економічних наук

Харків

Актуальність дослідження зумовлена постійною нестабільністю локальних і регіональних ринків логістичних послуг в Україні, яка ускладнює реалізацію принципів повноцінної конкуренції в цій сфері. На вітчизняному ринку логістичних послуг спостерігається стійка тенденція до зростання вимог споживачів щодо їх комплексності та якості. З розширенням і ускладненням логістичної діяльності на машинобудівному підприємстві змінюються масштаби і рівень цієї діяльності.

Мета статті – дослідити ринок логістичних послуг в Україні та визначити фактори, які впливають на логістичне середовище машинобудівних підприємств.

У своїх роботах вчені Клочко Р. Р. [1], Кузьменко А. В. [2], Сумець О. М., Пелихов Є. Ф. [3], Баленко І. М. [4], Крикавський Є. В., Кубів І. І. [5] досліджують сутність логістики, визначають переваги її впровадження в діяльність вітчизняних підприємств та наводять деякі приклади використання логістики на підприємствах.

В умовах загострення конкуренції між виробниками продукції логістична діяльність набуває свого безпосереднього статусу і значення, але залишаються проблемними забезпечення її функціонування та підвищення її ефективності.

Комплекс послуг щодо впровадження логістики в діяльність машинобудівних підприємств можуть надавати спеціалізовані логістичні компанії та логістичні оператори. У цьому зв'язку необхідно провести аналіз ринку логістичних послуг в Україні. На даний момент на ринку логістичних послуг працює не так багато логістичних компаній і логістичних операторів (у т. ч. як українських, так і закордонних) [1, с. 13 – 14], [2, с. 141 –

143]. Логістичні компанії, як правило, надають вузько-спеціалізовані послуги: транспортування, складське зберігання, декларування (митні послуги), підготовка експортно-імпоротної документації, послуги зі зв'язку із закордонними постачальниками тощо [6]. Логістичні ж оператори – це логістичні компанії, які надають комплекс послуг своїм клієнтам. Досвідчений оператор може залучати інших підрядників для виконання поставлених цілей. Крім цього, логістичні оператори укладають угоди, в основному, на середньо- та довгостроковий період та намагаються бути основним (єдиним) виконавцем для свого замовника. Логістичні оператори готові делегувати своїх окремих спеціалістів на підприємство-замовник для максимально ефективною координації їх спільної діяльності. Логістичні оператори і логістичні компанії, у будь-якому разі, намагаються чітко реагувати на вимоги підприємств-замовників і постійно покращувати якість обслуговування, керуючись в своїй діяльності основними принципами логістики. Перелік основних компаній [2, 6, 7], які надають логістичні послуги в Україні, представлено в *табл. 1*.

Найбільшим оператором на ринку логістичних послуг є компанія «Українські вантажні кур'єри» (близько 40%) [2, с. 141; 3, 6, 7]. У сегменті складської логістики достатньо сильні позиції у представництва німецької компанії «Kuehne and Nagel» (15%), транспортної – у голландської «Raben» (10%). У сегменті транспортної логістики на даний момент велика частка належить малим українським регіональним компаніям. Серед великих логістичних компаній, які працюють на українському ринку, експерти також виділяють французьку «FM Logistics», німецькі «Revival Express» і «Danzas», українські «Комора – С/СAB-сервіс», «Ост-Вест Експрес» і «Укртранс» [2, с. 141; 3, 6, 7]. Разом з тим, українські фахівці з логістики стверджують, що походження компанії не впливає на рівень якості послуг, що надаються.

Кількість основних діючих логістичних компаній та логістичних операторів в Україні дуже невелика, тоді

Таблиця 1

Перелік основних компаній, які надають логістичні послуги в Україні станом на січень 2011 року

№	Компанії, які спеціалізуються на наданні логістичних послуг в Україні	
	українські	закордонні, які мають представництва в Україні
1	Логістичний оператор 1 «Українські вантажні кур'єри»	Логістична компанія «Kuehne and Nagel» (Німеччина)
2	Логістична компанія 2 «Комора – С/СAB-сервіс»	Логістична компанія «Raben» (Нідерланди)
3	Логістична компанія «Ост-Вест Експрес»	Логістична компанія «FM Logistics» (Франція)
4	Логістична компанія «Укртранс»	Логістична компанія «Revival Express» (Німеччина)
5	Логістична компанія «Центр транспортної логістики»	Логістична компанія «Danzas» (Німеччина)
6	Логістична компанія «Ексім Лоджистік Україна»	Логістична компанія «Shenker Україна» (Німеччина)

Примітки:

1. Логістичний оператор надає комплексні логістичні послуги.
2. В основному названі логістичні компанії надають лише складські чи лише транспортні послуги.

як в розвинутих західних країнах їх кількість вимірюється сотнями. Крім цієї проблеми, існує така: основна кількість логістичних компаній в Україні, що надають саме спеціалізовані послуги, сконцентрована в Києві [2, с. 141; 3, 6, 7]. Тому виникає запитання: «Як ефективно користуватися логістичними послугами підприємствам з регіонів України?» Враховуючи досвід розвинутих країн, які досягли успіху в наданні логістичних послуг, необхідно географічно раціонально розташувати логістичних операторів і логістичні компанії для зручності у користуванні їх послугами. Це, безумовно, значно збільшить можливості ефективного впровадження логістики в діяльність вітчизняних підприємств.

До проблемних питань належить невідповідність пропозицій запитам щодо складських приміщень. Загальна площа якісних складських приміщень, які українські логістичні компанії можуть запропонувати для використання на даний момент, є незадовільною. Тому вважаємо за доцільне прискорити будівництво складських приміщень, зокрема класів А і В у найзручніших для використання місцях, і пристосовувати до використання вже існуючі, але поки що непридатні для цього площі. Крім цього, підприємства-клієнти шукають не стільки дешеві, скільки якісні послуги, і одночасно уточнюється швидкість їх надання.

В Україні в основному надаються транспортно-експедиційні послуги та послуги складування, надання інших логістичних послуг поки що не розповсюджено. Але не всі підприємства в Україні на сьогоднішній момент готові користуватися послугами професіоналів у цій сфері через занадто високу вартість логістичних послуг (вартість цих послуг складає приблизно 15 – 25% від вартості товару) [1, с. 14; 3]. Хоча більшість автотранспортних компаній в Україні надають якісні послуги, конкуренція тут набагато вища, ніж в сегменті складських послуг, і тому їх вартість більш-менш прийнятна [3, 4, с. 144].

Наступною проблемою є невідповідність якості логістичних послуг їх вартості. Тож підприємствам пропонується знайти таку логістичну компанію, яка б мала певний досвід в тому, що для підприємства є інструментом підвищення ефективності своєї діяльності, а для компанії – основним бізнесом, спеціалізацією.

Таким чином, можна зазначити, що, хоч багато підприємств різних галузей в Україні хотіли б використовувати логістику в своїй діяльності (зокрема користуватися послугами логістичних компаній), але цьому значно перешкоджають такі чинники: *по-перше*, висока вартість логістичних послуг, *по-друге*, поки що незначна кількість логістичних компаній та логістичних операторів, працюючих в Україні, і сконцентрованих, в основному, в Київській області, *по-третє*, у цілому невисокий рівень якості логістичних послуг. Тому здебільшого підприємства мають намір зачекати насичення ринку логістичних послуг в Україні логістичними компаніями і вже тоді обрати найкращу зі своєї точки зору.

Хоч на сьогоднішній момент українські логістичні компанії надають в оренду складські приміщення, беруть на відповідальне збереження товари, здійснюють

транспортні перевезення, надають послуги щодо оформлення митної документації чи надають повний комплекс логістичних послуг, але лише 20% вантажопотоку оброблюють професійні логістичні компанії [2, с. 141; 3]. За оцінками спеціалістів ринок логістичних послуг розвивається і буде розвиватися дуже динамічно. Деякі організації в Україні (зокрема гіпермаркети «Metro», «Billa», «Велика Кишеня», «О'КЕЙ», «Fozzy Group», «Фуршет», «Епіцентр», «Еко», «Нова Лінія», «Будмакс» та ін.) вже не будують розподільчі центри, відмовляються від перевезень власними силами або від послуг малих перевізників і укладають угоди зі спеціалізованими компаніями (наприклад, з «Shenker Україна» та «Raben») [3, 4, с. 144].

Аналіз ринку логістичних послуг є важливою складовою ефективною логістичної діяльності і спрямовується на виявлення характерних ознак логістичного середовища та визначення конкретних цілей господарської діяльності підприємства. Ефективність управлінських дій щодо аналізу логістичного середовища значно впливає на ефективність логістичної діяльності підприємства.

Дослідження зовнішнього логістичного середовища, до якого можна віднести логістичних, комерційних і фінансових посередників; постачальників і споживачів; законодавство, правові та нормативні акти України й інших держав щодо управління ринковою інфраструктурою; природні, географічні і демографічні умови та ін. є дуже складним в сучасних умовах. Дослідження внутрішнього логістичного середовища спрямоване на аналіз стану логістичної інфраструктури підприємства та його логістичної діяльності. Дослідивши праці вчених [1 – 5], можна зазначити, що на логістичне середовище машинобудівних підприємств впливають внутрішні та зовнішні фактори (рис. 1).

Для успішного функціонування на ринку в сучасних умовах машинобудівне підприємство має бути динамічним, гнучким, тому що в зовнішньому та внутрішньому логістичному середовищі відбуваються постійні зміни і все це вимагає високого рівня адаптації та стійкості. Адаптація та стійкість досягаються шляхом прийняття ефективних управлінських рішень.

Необхідність адаптації до змін ринкової кон'юнктури, до внутрішніх та зовнішніх логістичних факторів орієнтує підприємство на досягнення оптимальності потокових процесів та підвищення ефективності всієї господарської діяльності. Оптимізація передбачає максимальну оперативну мобілізацію резервів, організаційних факторів для більш успішної роботи підприємства з використанням оперативних та координаційних функцій логістики. Адаптація підприємства до змін внутрішнього та зовнішнього логістичного середовища – це найкраще пристосування діяльності підприємства до цих змін через раціональні і своєчасні управлінські рішення.

Прийняття виважених рішень у сфері логістичної діяльності базується, перш за все, на аналізі логістичного середовища. Використання ефективних методів збору інформації про стан середовища є умовою проведення достовірного аналізу логістичної діяльності промислового підприємства.

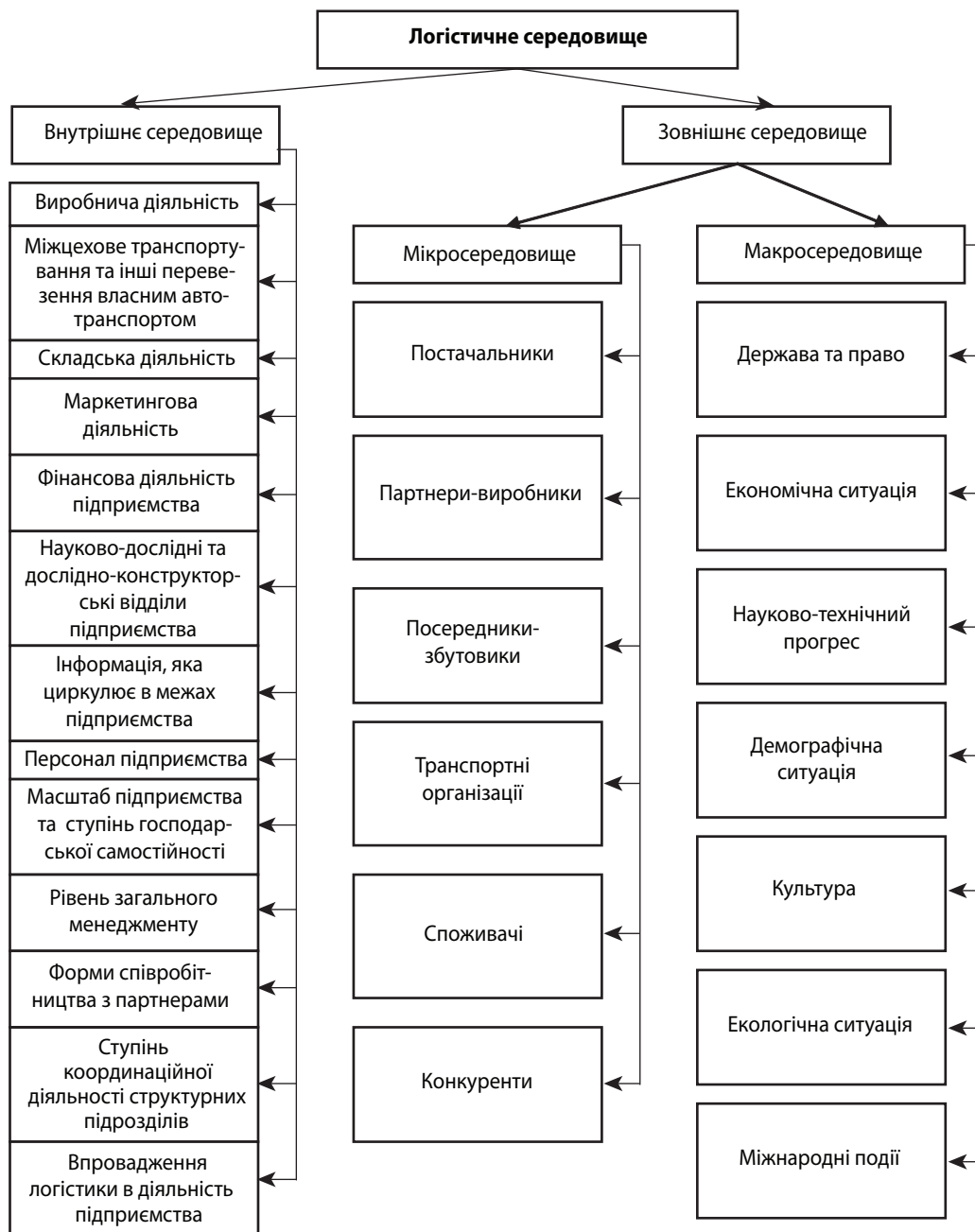

Рис. 1. Внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на логістичне середовище машинобудівних підприємств

ВИСНОВКИ

Таким чином, було досліджено ринок логістичних послуг і названо логістичні компанії та логістичних операторів, які діють в Україні. Виявлено перешкоди щодо використання логістики в діяльності вітчизняних підприємств. Також визначено внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на логістичне середовище машинобудівних підприємств. Подальшому дослідженню підлягає апробація запропонованих рекомендацій на практиці – в діяльності вітчизняних підприємств. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Ключко Р. Логистика в Украине / Р. Ключко // Финансовая консультация.– 2005.– № 17.– С. 13 – 14.

2. Кузьменко А. Адепты логики / А. Кузьменко // Бизнес.– 2006.– № 22 (697).– С. 141 – 143.

3. Сумец А. М. Новости логистики. Логистические расходы и упущенная выгода: экономический аспект / А. М. Сумец, Е. Ф. Пелихов // Логистика: проблемы и решения.– 2010.– № 1.– С. 15 – 27.

4. Баленко И. Адепты логики / И. Баленко // Бизнес.– 2006.– № 22 (697).– С. 144.

5. Економіка логістичних систем : монографія / М. Васелевський, І. Білик, О. Дейнека та ін.; за заг. ред. Є. Крикавського та І. Кубіва.– Львів : Національний Університет «Львівська політехніка», 2008.– 596 с.

6. <http://www.pereviznyk.info/>

7. <http://prom.ua/kharkov/cc280710-warehouse-services.html>